

„Застава“ издава сваки дан двапут, а недељом сваке недеље и сваке једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно плаћа на један месец 2 кр. 40 пот.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Јутарњи лист.)

Издање „Рада“ Деоичарског Друштва у Руми.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке прете оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића. Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

Шовинизам није добро оружје.

„Буд. Тагблат“ доноси из Темишвара, да је тамо управни одбор жупаније одржао седницу, у којој је коначно установљен полугодишњи извештај, који се има послати министру председнику. У том извештају се истиче пресизање народности и моли се влада, да изда нужне одредбе против тога пресизања. Иште се, да влада подергне ревиизију правила народносних читалица и певачких друштава и да стубије утицај народносних новина и завода давањем народу путем државног кредитног друштва једитиног займа. Управни је одбор такођер закључио обратити се представком на министра просвете, да нареди интензивније (јаче) учење мађарског језика у народносним школама.

Исти лист добија из Њитре брвојавну вест, да је тамо одржана скупштина жупанијска, у којој је примљен предлог, да се пошаље представка министру председнику, у којој се тражи, да се у оним крајевима, где је раввила јаки рад народносна штампа, покрену и раширују новине, које ће бити својим патриотичким смером уступе бев савесној агитацији народносне штампе. Подједно у представци се наглашава, да влада повове све надсолге, да прогоне рад народносне штампе и да што јаче спречавају раширивања народносних листова.

Тако слепи шовинизам хоће да запали и последњу кровинару, да му тапше лукави Шваба. Не иде се тим путем к независној Угарској.

Као да је осим свега мађарским шовинистама најљућа рана ма најмањи знак народног живота међу Словацама. Они одмах виде на све стране панславистичког баука. У своје новинству имаду и посебну рубрику под тим именом. Тако и овај будимпештански лист доноси вест о скромној једној друштвеној, свакако племенитој, појави међу Словацама у Турчанском св. Мартину под именом „панславистичка слава“. А шта је било? Словачко „друштво старина“ имало је своју редовну годишњу скупштину, којом приликом обављена је и свечаност полагања камена темеља згради друштвеној музеуму. На славу је дошло гостију и из Чешке, Шлеске и других. Учесници славе, вели тај будимпештански лист, ударајући чекићем у камен темељац е нагласивањем будућности словачког народа. Ове последње речи подвукло и тај будимпештански лист с намером свакако, да упре прстом у „панславистичку славу“, на којој бијаше и посланик словачки на угарском сабору Јурига али и прашки свеучилишни професор Челаковић.

И опет велимо: тим путем се не долази до независне У-

гарске. Тим се иде само на руку Бечу а слаби се и овакова Угарска каква је данас. Народности не треба разгонити и одгонити у туђи табор, треба их одушевити за здраву мисао независности Угарске. Али шовинизам није згодно оружје. Није могуће, да то бар увиђавнији Мађари не виде, не знаду.

Како да помажемо народ?

Пише Ђ. П.

У прошлом чланку изнео сам неколико важнијих идеја, које би на то ишле, да се народу даде пута и начина, како да пође напред, како да се истргне из чељусти зла, у коме се налази.

Хоћу сада мало да се дотакнем појединости.

Споменуо сам свештеника у првом реду у јучерањем чланку. Са намером сам то учинио, јер свештеник ваља да је за паству оно, што је учитељ у школи за децу. Да поучава, васпитава, да искорењује зло а да усађује добро. Ево му цркве. Није то довољно, ако свештеник само служи литургију. Код нас се много поји и цереманира, а мало се говори, мало се „придикује“. Узмите све остале вероисповести: католике и протестанте. Тамо нема богослужења бев проповеди. Њихови свештеници поучавају своју паству, а где који једноставно фанативују. Али ја нисам за то да свештеник фанативује, него да шири морал, да подстрекава врлине, да износи примере, који су опште за човека потребна, да он зна зашто живи, да зна како ће да живи. Исус Христос је био Богочовек, његова наука даје нам толико духовне и моралне хране, да се из ње може црпети поука док је света и века, а када видимо како се човечанство данас развија, онда нам је она потребна као кора хлеба. Уведимо дакле проповедање у цркви сваке недеље и празника. То нека је обавезно за свештеника. У стара времена, издавали су наши свештеници своје проповеди у дебелим књигама, које су они проповедали својој пастви. Навицали су се у лепим беседама. Где су нам данас ти славни проповедници, где се данас прикупља народ у цркву на лепе и поучне проповеди.

Ово је са најпоштенијом намером речено, не као критика, не као пребацавање, него искрена жеља, да нам сијну лепши дани, да се тргнемо из сна, и да искрено, поштено и родољубиво порадимо за оно, за чега смо постављени на своја места. Времена су све то донела са собом, да се дотле дошло, а наш неат је томе још више припомогао.

Наш народ и данас поштује ваљана свештеника, који лепим примером иде напред. Наш на-

род је гледао од вајкада у свештенику свога спаситеља, свога искрена пријатеља, свога оца. И данас је у њему остала та врлина. —

Али, осим горенаведеног још једно има свештеник да врши, има још једну свету дужност да обавља: као лечник болесника, свештеник своју паству да мотри и проучава, па све оно што види да је у народу за пример да износи на видик, да прстом указује на светле примере. Све зло, све што није за пример, да искорењује, као што баптован из бапте трње искорењује. А где ће то да чини? У храму божјем, у разним примерима, довести у свезу са учењем Исуса Христа и из наведеног поуку извести.

Како би то лепо било, када би се овако радило свуда, не кажем да се не ради где где, али на многи места се овако не ради.

Несретни синци још несретнијих родитеља.

(Глас из Америке.)

Арзон Охио, 17. јула 1906.

У Америци свет крваво врађује новац — а лако га страћи Тешки радови га натерају да се „поткрепи“ пићем, на које наш свет кад се научи, не зна шта је доста. „Мапо, Мапо, устај!“ — звао је и дивао ракијашки друг свога друга Мапу, који је у једној гостионици у Америци лежао пијан на поду. Остала два његова друга седела су загрљена уз литру ракије цевајући:

„Покрај флаша поред чаша
Покрај боце вина,
Ту ћеш наћи стара мајко
Твог несретног сина.“

Заиста су то несретни синци, још несретнијих родитеља — помислих у себи. Али у једанпут крика и вика... пограбих се другови. Ножеви се заблесташе, а самокрет прасну. Јово се опружио на поду и бори се душом... Зрно га добро погодило... Крв му лопти.

Тамо далеко преко океана, живе родитељи ових несретника и ишчекују из дана у дан вест из далеке туђине од своје деце... Чекају на који долар, да врате на рачун дуга, што су узјамили, саостављајући сину путни трошак. Чекају на коју крајцару да купе једну кравицу, да не скапају од немаштине и покрпе подерани кров своје куће. Али кукавни родитељи увалуд чекају, јер су им деца изгубила све племените осећаје, те поред уживања пића, траћења времена у картању, заборавили су у каквој су вас невољи, о скудици и сиромаштву оставили, па су у пићу убили себе и вас. Један је мртав а двоје су постали убојице брата свога, и сад чаме у рукама правде... Чекају суд... чекају вешала — а ку-

жавни родитељи жељно очекују од деце своје, да им пошаљу који новчић и не сањајући да ће им пошта донети црне гласе, који ће убити родитељска срца. Несретни синци још несретније мајке. Родитељи, којима је црна судбина досудила, нека чешће своју децу опомињу на њихов крвав и тежак рад и јадно стање, које су оставили у својој постојбини, липећи своју породицу, радном снагом хранитељем.

Стеван С. Ивков,
Стапарац.

Бугари против Грка.

Како из Софије јављају демонстрације против Грка узимају у целој Бугарској све јачег маха. На Преображење смеарају у Филипопољу да држе велики општи бугарски збор против Грка. На тај збор стићиће изасланици из целе Бугарске. У Филипопољу прилепљују по улицама народне заповести, којима се строго забрањује по улицама грчки говорити. У Јамболи је такођер одржан велики збор против Грка а после збора су демонстранти пред лицем војске, која је била измаширала разорили многе грчке трговине и једну фабрику. У Варни је грађанство приморало градског началника, да потпише указ, којим се из општинске службе отпуштају сви Грци. Свет је тада био задовољан и одустао је од намишљеног великог збора. У Македонији је такођер распаљена борба између Бугара и Грка, горе но икад. Недавно су Бугараши убили једног грчког лекара, сада су пак Грци убили бугарског лекара Николова.

Куеновци се прилагођују.

Како читамо у земунском „Народном Гласнику“, градско заступство имало је ванредну сједницу, да прими оставку дра Бадаја и да поздрави нову владу. Сам градоначелник и саборски посланик Фридолин Косовац је предложио, да се поздрави нова влада, јер је то обичај да се поздрави свака влада. Дра Бабић је био противан да се поздравља нова влада из разлога, јер је то прости обичај и до сада био. Предложио је да се ова влада поздрави јер је ово прва народна влада у домовини, која је постала по предлогу ових политичких странака, у које народ има повјерења а то су странке заступљене у сједињеној српско-хрватској опозицији. И Фридолин Косовац је дао дру Бабићу, да исправи брвојавни поздрав новој влади према својем предлогу. Брвојав је ово (по Бабићеву исправку): „Градско заступство града Земуна и цело грађанство поздравља Вашу пресветлост (дра Николића на кога је брвојав управљен) и чланове нове народне, уставне и парламентарне владе, која је

парламентарним путем именована на предлог сједњених српско хрватских странака са ускиком: Живела и да богда сретна и по народ берићетна владавина била“.

Фридолин Косовац и његови ортаци примише Бабићев предлог и овакав брвојавни по здрав. Згодна земунски српски лист пропраћа то прилагођивање земунских Куеноваца новом курсу са речима: „О јасле, јасле! до чега не ћете довести и паметна божија створења, која се зову људи!“ Само што још није ријешено питање: јесу ли Куеновци — људи.

Бугарска и Србија.

Бугарски листови доносе ову гелешку: „Софијска Трговачка Индустијска Комора обратила се преко београдске бугарске дипломатске агенције краљевској влади питањем: какви су услови за трговачке агенте који путују по Србији. Српско министарство финансија одговорило је, да страни или домаћи трговачки агенти не плаћају никакве таксе, кад путују по Србији да примају поруџбине по мустри. Но кад се то путовање продужи више од три месеца, онда се подвргавају дажбинама као трговци и као путујући агенти“.

Споразум Србије са румунским бродарством.

„Трговински Гласник“ пише: Управа српског бродарског друштва води преговоре с румунским бродарским друштвом у циљу наше извозне трговине. Наше бродарско друштво предузеће цео транспорт робе и стокe, која ће се извезити из Србије Дунавом, а Румуни ће ступити у везу с нашим друштвом помоћу својих бродова и шлепова низ Дунав до Црног Мора.“

Овим ће наша извозна трговина имати велике користи и ми ћемо се радовати ако се овај споразум што пре успешно закључи.

Аустријска пропаганда међу Арнаутима.

Бечка дипломатија не мути само по Старој Србији и Маће донији него и по Албанији. О давна већ она ради на томе, да за себе задобије Арнауце. Многе новце издаје она сваке године на издржавање римокатоличких бискупа и фратора, који су њени агенти. Издржава она, и школу у Скадру. Многи виђени Арнаути добивају плату од камариле.

Сад су се аустријски агенти за Албанију настанили у Котору. То су неки т. зв. арнаутски емигранти, у ствари аустријски агенти, држали некакав тајни саставак. У Дубровнику се о трешку Аустрије из даје арнаутски лист „Арнаутска Нада“. У задарској гимназији уведено је обавезно учење арнаутског језика у место француског. О том је била реч и у делегацијама. Ових дана пак наређено је, да сви официри у Далмацији науче арнаутски.

Све је ово спремање за продавање ка Солуну.

Цар и краљ Фрања Јосиф у Херцеговини.

Бечки листови потврђују ранију вест, коју смо и ми донели, да ће цар и краљ Фрања Јосиф после парастоса погинулим војницима у поморској битци код Виса и после војних маневара у Далмацији, доиста ићи у Херцеговину. Он ће 31. јула (13 августа) у среду са маневра код Гружа кренути се воли за Требиње, и стићиће тамо око 1 сата после подне. После дочека и поздрава провозаће се кроз варош. На Требињу пробавиће два три сата и за тим ће опет коли натраг у Груж.

Прилике у Русији.

У војсци су све чешће делимичне побуне. „Новоје Време“ јавља, како је влада решила, да одмах после жетве позове поново под оружје други козачки позив из области Дона и Урала, под војну заставу. Позвано ће бити 77.000 козака да искључиво појачају полицију. Козачки хетман генерални лајтнант кнез Оројевски, добио је налог да учини све припреме за то. Цар је наредио, да се за издржавање породица тих козака, који буду повани под војне заставе поново упуту свога од пет милиона рубаља.

Из Берлина јављају, да је руска влада забранила увоз сваког оружја, осим ловачких пушака, дуж целе пруско руске границе.

Затворени аустријски официри

Ми смо већ јавили да су на талијанском земљишту ухватили Талијани два аустријска официра и да су их уапсили? Као разлог се наводи, да су били уходе и да су код њих нађени јавни цртежи. Из Инсбрука јављају да су ти уапшени официри поручници: Нисауер и Тауер, земаљске стрељачке регименте бр. 1. Вели се да су они у туристичком оделу предузели један излет па при томе прекорачише талијанску границу. Међутим талијански листови изnose како је један ухваћен код Рацо а други на путу који води у Ачиало. Ишли су на коли. Талијанска војна власт их је дуго преслушавала и за тим отпремила у окружну тамницу у Ачиало.

Њушкало на послу.

„Хрватско Право“ отекло је нову зајверу, па се пожурило, да је јави на све стране. Његов ъушкало загребачки (бечки има већу ъушку вишу) прикрио се у буџак код „цара аустријанског“ пре неку вече па брже боље јавља свом госи ово: „Тајанствен патуљањак“. Синоћ су били на вечери, (чудо, ти Аргуси само о вечери савају!) код цара аустријанског г. г. Лорковић, Прибићевић и Супило са неким црним човуљком од којих 140 центиметара величине. Исти има некако четвороугласто за гасито лице (доиста није ни налик на Чавутина, чим су ова тројица, с њим у друштву!), те су гости држали (т. ј. за-

гребачки ъушкало), да је дошао из Шумадије. Према да је он мален имао велику ријеч, макар се доста шаптало (сиром ъушкало најје могао чути!) Како се то десило (Аргусов начин питања!) да су се заједно састали на окупу са тим тајанственим малиштем представником Мадара Супило, поглавица „напредне“ странке Лорковић и коловођа „Српских“ самосталаца Прибићевић! Можда ће се то данас дознати из „Покрета“ и „Новога Србобрана“.

И дознало се. Загрепчани се сад згодна забављају са Франковим новим открићем, јер тај Шумадијец није нико други био него за гребачки становник а рођени брат Супилов — Јово Супило!

Није згодна, кад, овај аргуски сој добије овако одмах по — ъушци.

Сто педесет штрајкача ухапшено

Јављају из Сомбатхеља: Пре осам дана обратише се овдашње социјалисте на своје послодавце са молбом да им поправе награду радничку. Пошто су им послодавци одбили молбу, јуче је раднички савез нарекао штрајк, којима се придружише сви остали радници, па и кочијани свију врста. Редарски капетан је походио штрајкаче у њиховом логору, где им је изјавио, како он не сматра да они штрајкују, него само да су иступили из службе, и у смислу закона даће их све протерати, ако се не врате на свој посао. — Већи део кочијаша-штрајкача повратише се на посао, али их преко 150 нису то учинили, него су отишли у једну пивницу. Оне раднике, који су претили повраћеним у посао радницама, капетан је дао уапсити. После овога већи део радника беше вољан да ступи у посао, али послодавци сада не хтедоше да их приме. — Капетан је уапшене раднике протерао у њихове завичаје.

Какав је лист „Сарајевски Дан“.

Ми смо у једном од прошлих бројева препоручили српској публици „Босанско-херцеговачки Гласник“ лист вођа Мусломана у Сарајеву. Исти тај лист препоручује и „Штампа“ београдска али га меће у једно друштво са Сарајевским „Даном“. Зар су господа око „Штампе“ тако мало информисана о „Дану“ и улови његових уредника др. Димитријевића. Зар им није познато да је Димитријевић homo pocus босанске мусале, да преко њега створе народну владину странку. У ту је сврху основано друштво „Српско Коло“, основан „Дан“. Је ли познато господи око „Штампе“, да је земаљска влада босанска дала четир места др. Димитријевићу? Распитајте се боље о „Дану“ у редакцији „Српске Ријечи“ и „Гласнику“.

Линчовали их

Из Њу-Јорка јављају ово: 5000 особа напало је на тамницу у Шарлоти, (северној Каролини). Развалили су врата, продрли су унутра, извели су три принца, који су били под оптужбом, да су убили једну породицу беле расе, и линчовали су их. Поли-

ција је касно стигла и могла се гломаче отрћи само полуизгорена причак телеса. Одмах их је саранила. Између полиције и распаљене светине дошло је до судара. Полиција је пуцала из револвера те двоје на место убила, а многе ранила.

Време.

Према телеграфском извештају од 10. августа може се очекивати благо време, местимце пљусак.

Брзојави „Застави“

Стигли 28. јула.

Прилике у Русији.

Петроград. Бивши члан думе Овипикин, који је ухваћен при побуни у Кроиштату, обешен је. Револуционари, који су били споразумни са војском, напали су јуче на окружну тамницу у Самари и ослободили су 120 политичких заточеника.

Париз. Више сенатора, депутираца и академичара, потписали су јуче адресу на бившег председника думе Муромцева, у којој су изрекли своју наду, да ће у Русији још мирним путем постићи држављани њени слободу.

Трговина.

БУДИМПЕШТА, 10. августа 1906. (Брзојавни извештај)

Готова роба.

Раж прве каквоће 12 кр. — п. до 12 кр. 10 п.
Раж средње каквоће 11 кр. 95 п. до 12 кр. — п.
Јечам за храну 11 кр. 55 пот. до 12 кр. 35 пот.
Јечам за кување пива — кр. — п. до — кр. — п.
Зоб прве каквоће 12 кр. 90 п. до 13 кр. 30 п.
Зоб средње каквоће — кр. — п. до — кр. — п.
Кукуруза домаћи 12 кр. 55 пот. до 12 кр. 65 п.

Термини.

Жито за октобар 14 кр. 78 п. до 14 кр. 80 п.
Жито за април 1907. 15 кр. 36 п. до 15 кр. 38 п.
Раж за октобар 12 кр. 42 п. до 12 кр. 44 пот.
Раж за април 1907. 12 кр. 88 п. до 12 кр. 90 п.
Кукуруз за мај 1907. г. 10 кр. 60 г. до 10 кр. 62 п.
Репица за август 32 кр. 50 пот. до 32 кр. 70 пот.

Све од 100 кила

Др. МИЛАДИН СВИЊАРЕВ

лечник

вратио се у Нови Сад и прима болеснике од 9—11 сати пре подне и од 2—4 сата после подне

1 1008 3—4

Два помоћника

који су вични ратарском кројачком послу, могу код мене место добити. Плата добра.

Петар Ђурићин,

1 1005 3 3

Карлово.

ДВА ШЕГРТА

и једног МЛАЂЕГ ПОМОЋНИКА
требама за моју трговину струке шпецерајске, галантеријске и кратке робе. — Ступање одмах.

Вл. Карапанџић
у Жабљу.

1. 1032 2—8